

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 17/21

Møtedato: 04.02.2021

Dato: 11.01.2021

Arkivsaksnr: 2020/11632

Orientering om status for Arqussamarbeidet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Overview of Arqus Action Lines
[http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2021/2021-02-04/V_17-21Oversikt over Arqus Action Lines.pdf](http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2021/2021-02-04/V_17-21Oversikt%20over%20Arqus%20Action%20Lines.pdf)
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on achieving the European Education Area by 2025
https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A new ERA for Research and Innovation
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=EN>

Saken gjelder:

Formålet med saken er å orientere Universitetsstyret om status for arbeidet i Arqus-alliansen. Arqus-alliansen er nå en av totalt 41 europeiske universitetsallianser. Den blir koordinert av Universitetet i Granada, og involverer også universitetene i Graz, Leipzig, Lyon, Padova og Vilnius. Saken gir et innblikk i omfang og organisering av arbeidet med Arqus ved UiB og belyser hvordan alliansens mål og aktiviteter svarer på UiBs strategi og handlingsplaner. Videre presenterer saken pågående politiske prosesser som er særlig relevante for Arqus og viktige prioriteringer fremover.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Robert Rastad
universitetsdirektør

11.01.2021/Katrine Moland Hansen/Christen Soleim (avd.dir.)

Vedlegg:
1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
17/21

Møtedato:04.02.2021
04.02.2021

Arkivsaksnr:
2020/11632

Orientering om status for Arqussamarbeidet

Bakgrunn

European Universities Initiative (EUI) ble lansert som et svar på en rekke av utfordringene Europa står overfor både når det gjelder konkurranseevne og endrede kompetansebehov i arbeidslivet, og behovet for å styrke europeisk identitet og tilhørighet. Alliansene skal prøve ut Europakommisjonens politikk, og skal gi systemisk, strukturell og bærekraftig endring av utdanningsinstitusjonene som deltar og sektoren for øvrig.

Målet for Arqus er å styrke utdanningen av kritiske og engasjerte globale medborgere, å styrke forskning, og å bidra til løsninger på de store globale samfunnsutfordringene vi står overfor. Alliansen har seks ulike innsatsområder, hvorav hvert innsatsområde har en rekke konkrete aktiviteter og resultat: 1. Økt tilgang, inkludering og mangfold, 2. Studentaktiv læring og kvalitet i utdanning, 3. Flerspråklig og flerkulturelt universitet, 4. Entreprenørielt universitet og regional samhandling, 5. Forskningstøtte og karriereutvikling for yngre forskere og 6. Europeiske medborgere (ledes av UiB)

Arbeidet med Arqus på UiB

I arbeidet med Arqus inngår mer enn 500 aktiviteter og mer enn 50 personer ved UiB er involverte. Det er en koordineringsgruppe som ledes fra Studieadministrativ avdeling, men de fleste involverte i arbeidet jobber med konkrete leveranser innenfor ett av de seks innsatsområdene. Covid-19 har hatt stor innvirkning på alliansen. Likevel er majoriteten av aktivitetene i alliansen i rute, med unntak av rene mobilitetsordninger for studenter og ansatte. Sistnevnte kan bli vanskelig å gjennomføre i like stor utstrekning som planlagt. Dette er imidlertid ikke unikt for Arqus, og andre planlagte aktiviteter blir etter planen gjennomførte i tråd med kontrakten.

To studentrepresentanter fra UiB deltar i Arqus Student Council, og representanter fra Student Council er involverte i alliansens styringsgruppe og innsatsområdene. Videre har i underkant av 20 vitenskapelig ansatte fra UiB oppgaver innenfor ulike innsatsområder. Som følge av satsingen på språk i alliansen er Det humanistiske fakultet (HF) sterkt representert, og forskere fra HF inngår også i andre innsatsområder. Forskere fra Det samfunnsvitenskapelige fakultetet, Det medisinske- og Det psykologiske fakultet deltar også i ulike arbeidsgrupper i alliansen, men det er ønskelig at alle fakulteter tar del i Arqus-arbeidet. Mange av aktivitetene har studenter og forskere som målgrupper, så deltagelsen vil være vesentlig bredere enn det som fremgår over.

Alle sentraladministrative avdelinger er involverte i arbeidet i Arqus, men hovedvekten av innsatsen er i Studieavdelingen og Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Erasmus+ prosjektet, der alliansen først fikk tilslag, er svært omfattende og ambisiøst. Selv om

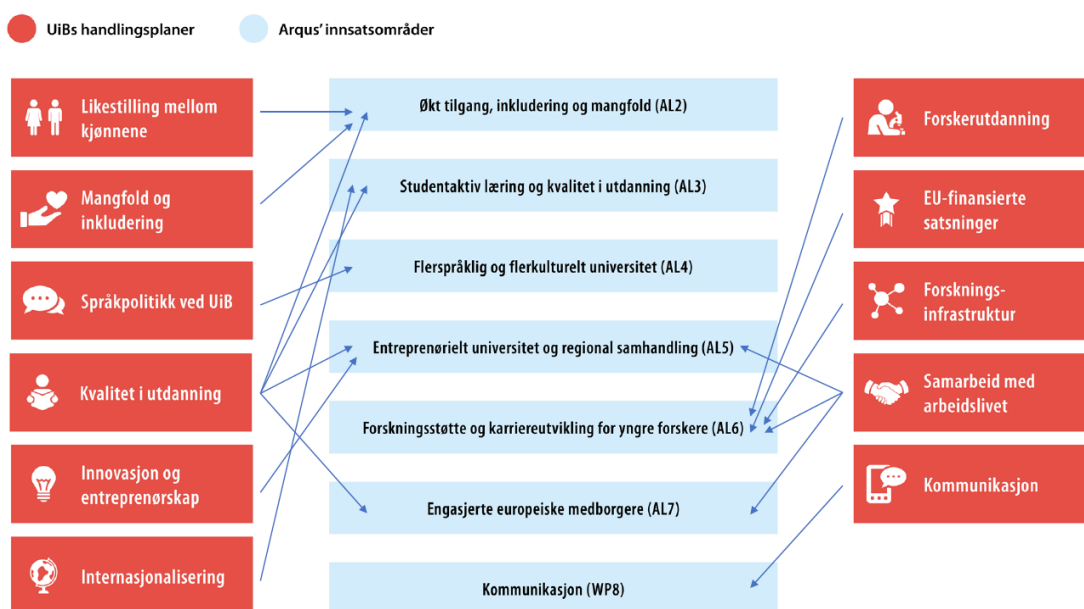
finansieringen er på rundt syv millioner kroner, er den estimerte innsatsen på mer enn 30 millioner kroner for UiB, hovedsakelig i form av arbeidsinnsats. På grunn av den store egeninnsatsen har det vært særlig utfordrende å rekruttere vitenskapelig ansatte til arbeidet. Samtidig melder de involverte om at arbeidet er faglig relevant, bidrar til kompetanse- og nettverksbygging, og gir merverdi til eget arbeid. Arqus gir også en mulighet for å arbeide på tvers av strukturer internt ved UiB, som oppleves verdifullt.

Forskningsdimensjonen er sterk i Arqus og ble ytterligere forsterket gjennom en egen tildeling fra Horisont 2020, med oppstart 1. januar i år. Dette er en *Coordination Action* som vektlegger deling av god praksis knyttet til forskningsstøtte og -politikk, etablering av faglige møteplasser og muligheter for forskningsopphold som skal stimulere mer forskningssamarbeid og eksterntfinansierte forskningsprosjekter. UiB leder eksempelvis en arbeidspakke for involvering av medborgere i å utforme forskings- og innovasjonsagenda.

Samfunnskontakt og formidling er sentralt i Arqus. Det er et mål å dele kunnskap og erfaringer innad i alliansen, så vel som eksternt til spesifikke målgrupper som myndigheter og arbeidslivet, og bredere til borgere, skoler og organisasjoner. Eksempler på formidlingskanaler er virtuelle *Arqus Academic Debates*, og podcasten Knowledge Pills. (<https://www.arqus-alliance.eu/news/arqus-knowledge-pills-01>). Disse er faglige møteplasser som også kan bidra til å etablere forskningssamarbeid.

Kobling til strategi og handlingsplaner

Det er stor grad av sammenfall mellom innsatsområder i Arqus og UiBs strategi og handlingsplaner. Figuren under viser områder der det er sammenfall.

Arqus kan bidra til økt studentutveksling, utvikling av ambisiøse og forskningsbaserte studietilbud som aktivt involverer studentene, og læringsarenaer som fremmer faglig integrasjon og motiverer studentene. Innsatsområdet for studentaktiv læring og kvalitet har for eksempel aktiviteter som utvikling av et Arqus kvalitetsrammeverk, pedagogiske

laboratorier, finansiering av felles aktiviteter for studenter og undervisere, samt deling av ressurser og pedagogisk praksis. Fagmiljøet innenfor pedagogikk er involvert i dette arbeidet. Automatisk gjensidig godkjenning og utvikling av flere felles studieprogram er del av arbeidet i innsatsområdet.

Gjennom innsatsområdet for engasjerte europeiske medborgere er det etablert et utfordringsbasert og studentledet emne (ARQUS 220, <https://www.uib.no/emne/ARQUS220?sem=2021v>.) som utvikles og gjennomføres i samarbeid med partnere. Tverrfaglige grupper av studenter vil samhandle på tvers av institusjonene, og utforske og utvikle svar på samfunnsutfordringer. Våren 2021 vil emnet vektlegge klimaendringer og hvordan dette former nærmiljøet. Fra EUs perspektiv er universitetenes samfunnsbidrag definert noe bredere enn det som er vanlig i norsk kontekst. Studenter har en tydelig rolle som samfunnsaktører, og institusjonene skal bidra til å skape en kultur for samfunnsengasjement og deltagelse i offentlige debatter.

I Arqus arbeides det også med både forskningsbasert- og studentdrevet innovasjon og entreprenørskap. Det skal etableres et Arqus-nettverk av regionale virksomheter og muligheter for praksis og kompetanseutvikling, en årlig innovasjonskonkurranse for studenter, en karriereuke og kurs i entreprenørskap for PhD-kandidater.

På forskningsfeltet arbeides det for eksempel med tiltak for kvalitet i forskerutdanningen og forskningsstøtte. Dette er aktiviteter med potensielle synergier til pågående arbeid ved UiB, inkludert oppfølgingen av ny politikk for åpen vitenskap og UiB FRAM. UiB skal arrangere et forskningsforum om europeisk kulturarv og en workshop om klimaendringer. Arqus tilbyr midler til korte forskningsopphold, et mentorprogram og kurs i tverrgående ferdigheter for forskere.

I innsatsområdet om økt tilgang, inkludering og mangfold er det potensielle synergier til pågående arbeid ved UiB som for eksempel arbeidet med en Gullstandard, hvor UiB jobber for å ivareta studenters rett på tilrettelagt undervisning, universell utforming og individuell tilrettelegging for undervisning og vurdering. Andre prioriteringer er økt inkludering av minoriteter, kvinner i STEM, deling av god praksis for å ivareta av svakerestilte studenter, og tilrettelegging av utdanningstilbud og mobilitet for seniorstudenter.

Innsatsområdet for et flerspråklig og flerkulturelt universitet har som overordnet mål å sikre at studenter og undervisere har språkkompetansen som trengs for å fullføre studiene og lykkes med forskningsarbeid, og for å fremme flerspråklighet. Blant leveransene er utvikling av et felles masterprogram for oversetting, en workshop-serie viet til språk og flerkulturell forståelse, og forberedende kultur- og språkkurs for akademisk ansatte.

Politisk kontekst

Det er to parallelle mål for alliansene. For det første er det et mål å bringe europeere sammen. Dette favner i tillegg til mobilitet europeiske perspektiver i utdanningene, språkkompetanse og verdier som demokrati, likestilling, mangfold og inkludering. Det andre målet er å øke konkurranseevnen for europeisk høyere utdanning. Dette målet favner bredt

og innebærer forventninger til økt kvalitet i utdanning og forskning, økt innovasjon og en styrking av universitetenes samfunnsbidrag.¹

EU vil i 2021 lansere en strategi for høyere utdanning: *EU Transformation Agenda for Higher Education*. Strategien vil videreføre ambisjonene som ble lansert i meldingene om det europeiske utdanningsområdet² og det europeiske forsknings- og innovasjonsområdet.³ Sentrale prioriteringer i strategien vil trolig være tverrgående ferdigheter (transversal skills), tverrfaglig, studentaktiv og utfordringsbasert læring, arbeidsrelevans og STE(A)M.⁴ Digital og grønn transisjon er en prioritering som favner forskning, innovasjon og utdanning, og det er et mål om sterkere kobling mellom Horisont Europa og Erasmus+.

Kommisjonen gir universitetsallianser som Arqus en særlig viktig rolle i transformasjonen av europeisk høyere utdanning. Dette handler ikke minst om å dele infrastruktur og ressurser både på forsknings-, innovasjons- og utdanningsfeltet innad i Europa, og at man på sikt ønsker en større grad av *smart spesialisering* blant institusjoner i alliansene.

Universitetsdirektørens sine kommentarer

Etableringen av europeiske universitetsallianser er en langtidsvisjon som det vil kreve mange år å oppfylle, og det er for tidlig å evaluere resultatene i Arqus. Deltagelsen i Arqus gir synlighet, bygger omdømme både nasjonalt og særlig på europeisk nivå, da initiativet har svært høy status i EU og medlemslandene. Etter pandemien vil UiB i enda større grad kunne benytte deltagelsen i alliansen for å styrke samfunnskontakt, formidling og politisk påvirkning, blant annet gjennom Brussel-kontoret.

Sterkere synergier mellom forskning, innovasjon og utdanning gjennom Arqus kan bidra til økt kvalitet, og til å posisjonere UiB for nye programperioder i Erasmus+ og Horisont Europa, der European Universities-allianser er en tydelig prioritering. Videre kan samarbeidet med andre europeiske institusjoner gi mulighet for raskere mobilisering til eksterntfinansierte utlysninger og forskningssamarbeid.

Hvorvidt man på sikt oppfylder ambisjonene om å være «game-changers» avhenger både av UiBs og partners evne til å integrere arbeidet i alliansen med øvrig virksomhet, slik at deltagelsen gir substansiell og varig endring. Det forutsetter systematisk evaluering av aktiviteter og resultater, og at ny praksis blir implementert ved alle institusjonene. Ikke minst forutsetter dette en vilje og et ønske blant alle partnere om stadig sterkere samarbeid, deling av kunnskap, erfaring og infrastruktur.

I 2022 vil det etter planen bli utlyst nye midler gjennom Erasmus+, trolig også med støtte fra Horisont Europa. Ved denne utlysningen vil initiativet ikke lenger være en pilot, noe som sannsynligvis innebærer tydeligere føringer fra Europakommisjonen og medlemslandene i utlysningen.

---

¹ Dette favner bredere enn forskningsformidling, og innebærer at universitetene tar en tydeligere rolle i samfunnsdebatten og bidrar med opplæring blant annet i samarbeid med skoler.

² [Communication on achieving the European Education Area by 2025](#)

³ [Communication: A new ERA for Research and Innovation](#)

⁴ Science, Technology, Engineering and Mathematic (STEM). A referer oftest til *Arts and Humanities (USA)*, men i noen tilfeller også til *All other subject fields* i europeisk kontekst.

11.01.2021/Katrine Moland Hansen/Christen Soleim (avd.dir.)